

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Манорик Ганни Олександрівни

на тему «Управління логістичним забезпеченням
системи електронної комерції промислових підприємств»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації

Стрімка діджиталізація бізнес-процесів вітчизняної економіки призвела до умов, в яких підприємства мають опановувати нові канали збуту, побудовані на інфраструктурі електронних мереж. Електронна комерція, як економічне явище, яке є частиною цифрової економіки, дозволяє розширити збутові можливості підприємства сучасними та ефективними каналами реалізації продукції. Однак управління електронною комерцією підприємства вимагає від керуючої ланки дотримання певного рівня розвитку логістичного забезпечення. Таким чином, для підприємств, які обрали шлях розвитку через впровадження засобів електронної комерції у свою збутову діяльність, постає питання покращення якості логістичних потужностей. Це в свою чергу потребує пошуку нових, більш оптимальних, підходів до управління логістичним забезпеченням електронної комерції промислових підприємств у поточних умовах економічної невизначеності. Тож зазначена проблематика є актуальною та потребує проведення науково-практичних досліджень з метою розроблення рекомендацій щодо покращення функціонування логістичного забезпечення системи електронної комерції промислових підприємств.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни

Отримані автором висновки за результатами проведеного дослідження є достовірними та містять наукову новизну. Найбільш вагомими слід виділити наступні її елементи:

- набуло подальшого розвитку: визначення складових системи електронної комерції, зокрема учасників, об'єктів, макроелементів інфраструктури, об'єктів електронної інфраструктури, потоків та складових (підсистем) забезпечення, що дозволило сформувати цілісну уяву про структуру системи електронної комерції та функціонування її компонентів між собою;
- удосконалено спосіб планування розвитку логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості на

основі дискретно-подієвого моделювання логістичних процесів, який, на відміну від існуючих підходів, враховує баланс фінансових, часових, людських, матеріальних ресурсів, що дозволяє оптимізувати подальший процес розвитку системи електронної комерції;

- удосконалено підхід до прогнозування ефективності дій, спрямованих на розвиток логістичного забезпечення електронної комерції, який полягає у проведенні кореляційно-регресійного аналізу та використанні методу екстраполяції даних, що, на відміну від існуючих підходів, надає можливість оцінити прогнозний рівень фінансових показників кожного кластеру підприємств будівельної промисловості після впровадження окремих інструментів системи електронної комерції підприємств;
- вперше науково обґрунтовано підхід до управління логістичним забезпеченням системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості, який ґрунтується на імплементації прямої D2C-моделі їх взаємодії з кінцевими споживачами та пріоритизації й підвищенні якості сервісної складової логістичного забезпечення. Запровадження такого підходу забезпечує усунення слабких місць логістичного ланцюга, що сприятиме скороченню витрат та підвищенню прибутковості підприємств.

Достовірність отриманих висновків та результатів підтверджується проведенням автором науковим узагальненням теоретичних досліджень відповідно до досліджуваної проблематики, використанням загальноприйнятих статистичних та економічних показників, аналізом методичного апарату. Результати ілюстровані за допомогою достатньої кількості графічного матеріалу. Як інформаційну базу наукового пошуку автора використано закони та науково-правові акти України у сфері будівельної промисловості, матеріали Державної служби статистики, звітність будівельних підприємств, Інтернет-ресурси.

Наукові дослідження були виконані здобувачем на кафедрі менеджменту підприємств КПІ ім. Ігоря Сікорського в рамках науково-дослідних робіт за темами «Управління розвитком інноваційного підприємництва в умовах неоіндустріальної економіки» (номер державної реєстрації 0118U100598), «Удосконалення процесів управління логістичними системами українських підприємств в умовах інтеграції у світову економіку» (номер державної реєстрації 0117U005641) під керівництвом декана факультету менеджменту та маркетингу, доктора економічних наук, професора Кравченко Марини Олегівни.

Отже, в дисертаційній роботі поставлене наукове завдання щодо розроблення теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління логістичним забезпеченням системи електронної

комерції підприємств будівельної промисловості та підвищення їх ефективності функціонування за рахунок зменшення логістичних витрат та збільшення рентабельності операційного прибутку виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності

За своїм змістом дисертаційна робота здобувачки Манорик Г. О. повністю відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» та напрямкам досліджень відповідно до освітньої програми «Менеджмент».

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям «Менеджмент».

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Манорик Г.О. є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів

Дисертаційна робота написана українською мовою. Викладення тексту дослідження послідовне, логічне, містить загальноприйнятну термінологію, відповідає науковому стилю. Дисертація складається з вступу, 3 розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг роботи 307 сторінок.

У вступі сформульовано мету і завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, висвітлено наукову новизну отриманих результатів, практичне значення одержаних результатів, наведено дані про апробацію результатів дослідження та публікації, зазначено структуру та обсяг роботи.

У першому розділі *«Теоретико-методичні засади логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємства»* отримано ретроспективну схему розвитку економічної сутності «електронна комерція». Це дозволило хронологічно дійти до появи та визначення «цифрової економіки» та її ознак, частиною якої є електронна комерція, що надало можливість визначити місце функціонування електронної комерції у сучасній загальній системі цифрової економіки. Отримано список діючих законодавчих актів, які регулюють діяльність системи електронної комерції підприємств, що дозволило побудувати детальну схему, яка розкриває механізм регулювання взаємовідносин між різними елементами системи електронної комерції підприємств законодавством України. Ідентифіковано рівні функціонування системи електронної комерції, що відображають послідовність процесу

розвитку системи електронної комерції на підприємстві. Побудовано механізм управління логістичним забезпеченням системи електронної комерції підприємств на основі сервісного підходу.

У другому розділі *«Аналіз ефективності логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості»* виявлено потенціал ефективності D2C-моделі прямого збуту продукції системи електронної комерції від виробника будівельних матеріалів до споживача з метою оптимізації витрат на збут. Проведено аналіз вітчизняного ринку електронної комерції на основі ключових показників інформаційно-комунікаційних технологій. Запропоновано підхід до діагностики стану системи електронної комерції підприємств, який здійснюється у чотири етапи, який на відміну від існуючих підходів враховує оцінку потужностей логістичного забезпечення. Оцінено стан логістичного забезпечення системи ЕКП через аналіз фінансово-економічних показників діяльності малих та середніх підприємств промисловості будівельних матеріалів, що дозволило кластеризувати обстежені підприємства за ступенем розвитку логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємства.

У третьому розділі *«Розроблення підходів до управління логістичним забезпеченням системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості»* визначено напрямки розвитку логістичного забезпечення системи електронної комерції з метою підвищення рівня рентабельності операційного прибутку підприємств промисловості будівельних матеріалів. Представлено концептуальну модель ефективного управління логістичним забезпеченням системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості, яка дозволяє об'єднати вплив зовнішніх чинників інформатизації електронного бізнесу підприємства та внутрішніх чинників функціонування логістичної системи управління електронною комерцією підприємства. Проведено багатофакторний кореляційно-регресійний аналіз для кожного з кластерів за рівнем розвитку системи електронної комерції підприємств промисловості будівельних матеріалів. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості, на основі використання D2C-моделі збуту як ключової в рамках розвитку системи електронної комерції вітчизняних підприємств промисловості будівельних матеріалів.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи

Наукові результати дисертації висвітлені у 14 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 4 статті у наукових виданнях, включених на дату

опублікування до переліку наукових фахових видань України; 1 стаття у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базі даних Scopus; 7 публікацій, що відображають апробацію результатів дослідження; 2 публікації, які додатково висвітлюють результати дослідження.

Всі публікації автора написані відповідно до високого наукового рівня, відповідають принципам академічної доброчесності, у публікаціях у співавторстві зазначено особистий внесок автора.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

В роботі виявлено певні недоліки, які стосуються наступного:

1. На схемі «Функціонування компонент системи електронної комерції підприємств» (с. 67) серед підсистем (складових) системи електронної комерції підприємств зазначені Логістична та Збутова складова. Збутова підсистема, зазвичай, розглядається як частина логістичного забезпечення, тож варто виділити тільки логістичну складову як загальну. Або ж залишити Збутову складову і відобразити інші складові логістичного забезпечення.
2. На сторінці 119 представлено динаміку індексу розвитку електронної торгівлі UNCTAD та його складових, але тільки на прикладі показників України. Доречно було б додати компаративний аналіз в декількома іншими країнами, як це опрацьовано з іншими індексами оцінки рівня розвитку електронної комерції.
3. У розділі 2.2 проводиться діагностика стану логістичного забезпечення системи електронної комерції підприємств будівельної промисловості у чотири етапи за авторською методикою. Четвертим етапом діагностуються логістичні потужності для виконання замовлень системи ЕКП через аналіз капітальних інвестицій у транспорт та програмне забезпечення. Така діагностика виглядає не достатньо повною і, на нашу думку, потребує аналізу інших логістичних показників підприємств будівельної промисловості. Наприклад, доречно було б додати оцінку часової тривалості логістичного бізнес-процесу або показника виконання бюджету логістичних витрат бізнес-процесу досліджуваних підприємств.
4. На сторінці 188 на схемі заходів вдосконалення сервісної складової логістичного забезпечення електронної комерції за сервісним підходом до управління варто було б додати гілку щодо інтеграції внутрішніх процесів та посилення сервісних зв'язків між різними ланками будівельного підприємства, про які автор згадує у розділі 1.3.

5. Автор розглядає переваги моделі теорії обмеженості систем у розділі 3.2 при проведенні імітаційного моделювання. Однак хотілося б отримати більш чіткий опис того, які саме вузькі місця за ТОС виявляє проведене імітаційне моделювання.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу

Вважаю, що дисертаційна робота здобувачки ступеня доктора філософії Манорик Ганни Олександрівни на тему «Управління логістичним забезпеченням системи електронної комерції промислових підприємств» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для Управління та адміністрування. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п.6 – 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувачка Манорик Ганна Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

доцент кафедри менеджменту підприємств
факультету менеджменту та маркетингу
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»,
кандидат економічних наук, доцент

 Ірина ЛУЦЕНКО

Підпис рецензента к.е.н., доцента Луценко І.С. засвідчую:

учений секретар

Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»,
кандидат технічних наук, доцент

 Валерія ХОЛЯВКО

«30» 03 2023 року